

הגאון רבי יהודה ורודא חלוי מגיל שלישי

רב קרית שלום

תל אביב

הגאון הרב אפרים בורודיאנסקי זצ"ל

ראש ישיבה ורב בתל אביב

ראש "האנציקלופדיה התלמודית" הגאון רבי אפרים זצ"ל היה בעצמו מעצם מהותו "אנציקלופדיה תלמודית", בקי בחדרי תורה, כל חדושי גדולי האחרונים וראשי הישיבות היו שנתים בפיו, וכמעץ המתגבר היה שופע מדבריהם ובתוספת נופך פה ושם משלו.

מחשבו תלמידי ישיבת "מיר", ושימש בכתרים שונים בחייו, כגון ראש "ישיבת הישוע החדש", ור"מ בישיבת "עץ חיים" בירושלים ע"ה"ק, שהיתה בראשותו של מרן הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ור"מ בירושלים בישיבת מיר שכראשותו של הגאון המפורסם רבי אליעזר פנקל זצ"ל, ור"מ בישיבת "לומדה" בישיבת פתח תקוה תחת צילו של הרב הראשי דאז והר"מ הראשי מרן הגאון ר' ראובן כ"ץ זצ"ל, ראש כולל "שבט מיהודה" שהעמיד יינים ואבות בתי דין ורבנים רבים תחת חסותו של הרב הראשי דאז הגאון ר' איסר יהודה אנטרמן זצ"ל, רב קהלה בצפון ת"א, ועוד.

אישיות כלילת ברכה היה המנחה. בהנהגתו היום יומית הצנעה והמוסרית והלכבית השופעת חכמה וקידוח פנים של אהבת הבריות וחיבה מיוחדת למופלגי תורה ושקדניה, בהדגמתו איך חי בן תורה בעולמו, ובהשקפת עולם תורנית על כל פרט בחיים, וביגיעתו בתורה סלל את הדרך לאלפי בני תורה ויראי שמים החיים כיום בדורנו ומנהלים תיהם עפ"י אשיות התורה הק'.

בשמחה אחת ישב שר החוץ דאז מר משה שרת ושוחח כמה מלים עמו אודות בני הישיבות וחסם לצה"ל. הסביר לו הרב שאם לא נתרם להכוונת חיי האומה לערך הגדול של יהדות בכלל ושקידה בתורה בעולם המוסדות התורניים הגבוהים נגיע למדינה לבנטינית נוספת במזרח התיכון ותו לא, והאם למדינה "כזאת" ציפינו? וכשהוסיף להבהיר לשר מה הערך המיוחד "במדינה יהודית" ומעמד הרוחניות שבעמנו, נשתכנע השר ואמר להרב דברי תורה ושבת, הצטער שלא משתדלים להבהיר לציבור הרחב כראוי.

וכן, אחד הגבאים הישישיים הנכבדים שעבר את גיל הגבורות והיה שוקד בתלמודו, השתדל להרצות לפני הצבור ממה שעלה על רוחו מבלי לבקש ת"ח ממש שיעמידנו על האמת, והרב יעץ לו לא לעשות כן אלא לאחר שירצה דבריו לפני למדן מבני הישיבות, התרגו אותו זקן שכן כבר "החזק" לדרוש, והצבור לא מעיר לו אלא לפרקים. היתכן זקן כמותו שאומר תהלים בכל יום וקורא פירושים בתנ"ך ובתלמוד והוגה "דוב היממה" בתורה, איננו מוסמך דיו? אז הבנתי כמה ענותן רב גדול זה.

גדול היה גם ב"אמתת חכמים", וכשהתיעץ אל מי יפנה בין גדולי העיר להתברך

בנין

דברי זכרון

אפרים

רצח

תנ"ך

כדין הגמ' (כ"ב קט"ז א') כל מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, והפנו אותו אל הגאון ר' משה הררה זצ"ל ששימש אב"ד בת"א ולא היה מפורסם בגדלותו, מיד הלך אליו, וסיפר שמאז ברכתו חל שינוי לטובה במצבו.

הוא הכיר בטוב הגנח בכל נברא בצלם, והיה מדריך שומעי לקחו בכיוון זה. היה מעורב בדעת בין הבריות (עי' כתובות י"ז א') והציבור הוקיר אותו. מאס בגינוני כיבודים שונים ולרוב ישב "בתוך" ההמון ולא "בראש". וכיוצא באלה.

הניח שני בנים תלמידי חכמים מופלגים מרכיצי תורה ברכים. ת.נ.צ.ב.ה.

כהמשך לאותה פגישה עם שר החוץ דאז משה שרת, שבמהלכה יצא כולו חוצץ באש קודש כנגד מה שנאמר כאילו ישנה אפשרות להקל ע"פ ההלכה, והרב קוק זצ"ל התיר נישואי כהן עם גרושה, התנהלה אח"כ חליפת המכתבים דלהלן:

לכבוד

הרב אפרים בורודיאנסקי

רחוב ארלחורוב 160

תל-אביב.

רב נכבד,

ודאי יזכור כבודו את פגישתנו בחתונת שארנו המשותף ניסן ברדיין ואת הויכוח שפרץ בינינו בדבר האיסור החל על נישואי כהן עם גרושה ושומרת יבם.

אמרתי אז לכבודו, כי ידוע לי מקרה שבו נתן הרה"ג אי"י קוק זצ"ל אישור לנישואי כהן עם גרושה, כבודו סירב להאמין כי אכן קרה כדבר הזה, ואז הבטחתי להוכיח לו זאת, באתי לקיים את הבטחתי.

מעשה בחברי מנוער, הלל הכהן, כעת איכר בבנימינה, בנו של הסופר העברי והעסקן הציוני הנודע ר' מרדכי בן-הלל הכהן, אשר נשא גרושה בקדשו אותה לפני ערים. האב בא אצל הרב קוק המנוח לשאול בעצתו כיצד יש לנהוג. הרב קוק אמר מיד, כי לאחר מעשה הוא יאשר את הנישואין, אבל דרש כי הבן (אשר נשא את הגרושה) יתייצב לפניו. משהופיע הבחור נזף בו הרב נזיפה חמורה על שום שעבר על איסור מפורש, אבל בו כמעמד מסר לידו תעודת אישור הנישואין מטעם הרבנות הראשית לא"י, חתומה בידי עצמו וכידי מזכיר הרבנות דאז, אשר את תצלומה הנני מצרף בזה.

בכבוד רב ובברכה,

משה שרת

אפרים נחום בורודיאנסקי
ראש ישיבת "שבט מיהודה"
תל אביב
כבוד וזכר שלום וישע רב.

רב מכובד.

במכתב הי' לוטה תצלום של אישור-נישואין בקידושין שנעשו בעבירה. האישור חתום בכתב יד הרב קוק זצ"ל. זה צריך לשמש כאילו הוכחה על גישה מיוחדת של הרב לסוג קידושין שכאלו, או יותר מזה. בעקבות "ריכוח שפרץ בינינו" בהילולת שארינו ניסן שיחי.

תשובות חן על תשובות הלב. אמנם, לגוף המסמך אין מקום כלל ליחס לו מה שאין בו. ואין בו שום דבר מפתיע. "אישור" ו"היתר" הם שני דברים וחוקים ושונים. למה הדבר דומה? למי שחתם על שטר החתיבות בשבת ר"ל וכשבא השטר לפני הדיינים חייבו את החותם לשלם, כמובן. ההיתירו לו לחתום בשבת? אתמה! זוכרני, שצרחתי במרי-שחי למשמע חפיסה של "נאורות" בהרב קוק "החיר החיר... אי אפשר!!!!" משמע שנוכר או הובן "היתר". זה ודאי אי אפשר.

אמנם, יש גם באישור נישואין של עבירה, כעיות שונות: כשרות העדים, אם הם ידעו בשעת הקידושין שמסייעים לעבירה. במקרה כזה, היא רק אשת-איש לחומרא ז. א. להצריכה גט, ולא יותר. גם יש אופנים שרק הקידושין תופסים ולא החופה, ודינה כדן ארוסה במובן ההלכתי. היינו, א"א שחייבים עליה מיתה אבל אין לזוג מעמד של נשואים (נזן שואית) לזכויות וחובות. ועוד. גם יש בעיא מבחינה משפטית. גוף מוסמך ממלכתי לא מוציא מתחת ידו סעד משפטי לעוקף חוק מסוים או מרוקנו, כנהוג במשפט האנגלי. ולפי החלטת השופטים ילבר וחשין גם בתוק הישראלי. על כל הבעיות הללו ודומיהן אין ללמוד פשר מתוך המסמך הנדון.

יורשו לי כמה טורים בשולי ה"ריכוח".

האמת, כי השאיר בנפשי משקע של מפח ועגמה: הלא קרה משהו בנתיים מיל"ג עד ימינו אנו: המדע שהספיק להרקיע לשיאים פשט רגליו בהירושימה, תרבות אירופה מוכתמת לעד בדמי ילדים, ילדינו. המיטראליזם ההסתורי, אחרון האלילים, נופץ לרסיסים. עולם כולו מותקף משבר מוסרי חמור. וטובי ההוגים נושאים עין לספר הספרים ואנו בני עם הספר היושבים בציון והקיימים קיום "מיטאהיסטורי" במדינה שקמה וקיימת כפלא — מרדשים במי ההשכלה הרדדים...

בלי חפתה, ראויים הינו לזון מתוך הספקלריה יותר רחבה ומעל גבי רמה יותר גבוהה על הענינים שנוכרו, לולא דבק בשיחה ה"כולוואר", וחבל... לעומת זה, עלי לציין הערכתי לחרדתו לשלימות האומה ולרציפות התודעה המורשתית. גם להערצתי הגדולה לגדולי אומתנו עד הרב קוק ועד בכלל. וכמה קרובה כבר הדרך לעולם הערכים הנצחיים הטבועים בעצם מהותינו ומהות ארצנו בין נרצה ובין נמאן... ולמה למאן! והנה הוא עומד אחר כתלינו ושחר

